

BIBLICKÉ STRETNUTIE VI Potopa sveta Gn 6-7

Modlitba

Nebeský Otče, s vierou berieme do rúk Sväté písmo. Veríme, že obsahuje slová, ktoré majú byť svetlom na životnej ceste. Bože, Duch Svätý, ty si vnukol svätopiscom, čo majú napísať; prosíme Ťa, pomáhaj nám pochopiť všetky tieto slová a daj nám silu podľa nich žiť.

Pane Ježišu, dvom emauzským učeníkom horelo srdce, keď si im vysvetľoval Písmo. Rozohrej aj naše srdcia láskou k tebe, keď budeme čítať Sväté písmo, a daj, nech Ťa stále hlbšie poznávame. Svätí Cyril a Metod, vy ste prví preložili Sväté písmo do reči našich predkov. Vyprosťte nám lásku k Svätému písmu a odhodlanosť stvárať podľa neho celý náš život.

Text

Genesis 6:9 - 8:22 Toto je Noemova história: Noe bol najspravodlivejší a najbezúhonnejší muž medzi svojimi súčasníkmi. Noe viedol bohumilý život. ¹⁰ Noemovi sa narodili traja synovia: Sem, Cham a Jafet. ¹¹ Zem však bola skazená pred Bohom, zem bola plná nerestí. ¹² I videl Boh, že zem je veľmi skazená, lebo všetko ľudstvo blúdilo na svojej ceste. ¹³ Tu povedal Boh Noemovi: "Predo mnou nastal koniec všetkému, čo má telo, lebo zem je preplnená ich nepravosťou a ja ich zničím aj so zemou. ¹⁴ Urob si koráb z cyprusového dreva, v korábe urob priehrady a znútra i zvonka ho vymaž smolou! ¹⁵ A postav ho takto: tristo laktov bude jeho dĺžka, päťdesiat laktov jeho šírka a tridsať laktov jeho výška. ¹⁶ Na korábe sprav aj otvor na jeden lakeť, urob ho hore dookola! Aj dvere daj na bok korába a urob spodné, stredné a vrchné poschodie. ¹⁷ Lebo ja privediem na zem vody potopy, aby som zničil každé telo, v ktorom je dych života pod nebom. Všetko, čo je na zemi, zahynie. ¹⁸ S tebou však uzavriem zmluvu: do korába vojdeš ty i tvoji synovia, tvoja žena aj ženy tvojich synov s tebou. ¹⁹ A z každého druhu živočíchov vezmeš do korába po jednom páre, aby sa s tebou zachovali nažive, teda samca i samicu. ²⁰ Zo všetkých vtákov podľa svojho druhu, z dobytky podľa svojho druhu a z plazov podľa svojho druhu vojdú po dvoch do korába s tebou, aby mohli žiť. ²¹ Ty však naber z každého jedla, čo sa jedáva, a vezmi so sebou! To bude tebe aj im za pokrm." ²² A Noe urobil všetko tak, ako mu prikázal urobiť Boh. ^{SSV} **Genesis 7:1** Potom Pán povedal Noemovi: "Vojdi ty a celá tvoja rodina do korába, lebo som videl, že iba ty si spravodlivý predo mnou v tomto pokolení. ² Zo všetkých čistých zvierat vezmi po sedem samcov a samíc, zo zvierat, čo sú nečisté, po dvoch, samca a samicu. ³ Aj z nebeského vtáctva vezmi po sedem samcov a samíc, aby sa zachovalo nažive semä na celej zemi. ⁴ Lebo už len sedem dní - a potom dám pršať na zem štyridsať dní a štyridsať nocí a vyhubím z povrchu zeme všetky bytosti, ktoré som urobil." ⁵ A Noe urobil všetko tak, ako mu rozkázal Pán. ⁶ Noe mal šesťsto rokov, keď bola potopa vody na zemi. ⁷ I vošiel Noe a s ním aj jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov pred zátopou vody do korába. ⁸ Aj z čistých i z nečistých zvierat, z vtáctva a zo všetkého, čo sa hýbe na zemi, ⁹ vošlo po dvoch, samec a samica, do korába s Noemom, ako mu prikázal Pán. ¹⁰ Po siedmich dňoch sa privalili na zem vody potopy. ¹¹ V šesťstom roku Noemovho života, v druhom mesiaci, na sedemnásty deň mesiaca vyvalili sa všetky pramene veľkej hĺbočiny a otvorili sa nebeské priepusty. ¹² A pršalo na zem štyridsať dní a štyridsať nocí. ¹³ A práve v ten deň vošiel do korába Noe, jeho synovia: Sem, Cham a Jafet, jeho žena a ženy jeho synov s nimi. ¹⁴ Oni a všetky zvieratá podľa svojho druhu i všetky plazy, čo sa plazia po zemi, podľa svojho druhu a všetko vtáctvo podľa svojho druhu - všetky operence a okrídlenice - ¹⁵ vošli k Noemovi do korába po páre z každého tela, v ktorom bol dych života. ¹⁶ A čo vošlo, bol samec a samica z každého živočícha, ako mu prikázal Boh. A Pán zavrel Noema zvonku. ¹⁷ I nastala štyridsaťdenná potopa na zemi. Vody pribúdali a vyzdvihli koráb zo zeme do výšky. ¹⁸ Vody veľmi stúpali a zaplavili všetko na zemskom povrchu, koráb však plával na vodách. ¹⁹ A vody vzrastali ďalej na zemi, takže zaliali všetky, aj vysoké vrchy, ktoré sú pod šírým nebom. ²⁰ Voda prevyšovala o pätnásť laktov vrchy, ktoré pokrývala. ²¹ I zahynulo každé telo, ktoré sa pohybovalo na zemi: vtáctvo, dobytok, zver, plazy, čo sa plazia po zemi, aj všetci ľudia. ²² Všetko, čo malo v nozdrách dych života, všetko, čo žilo na suchu, zomrelo. ²³ Zahubil všetky bytosti, čo boli na zemi: ľudia aj dobytok, plazy i nebeské vtáctvo, a boli vyhubené zo zeme. Ostal iba Noe a to, čo bolo s ním v korábe. ²⁴ A vody ovládali zem ešte stopäťdesiat dní.

Štruktúra

V Biblickej správe o potope sa mnohé údaje opakujú dvakrát a ponúkajú odlišné pohľady na tú istú vec

Príčina potopy:

- zloba ľudského srdca (6,5)
- skazenosť živých tvorov a prítomnosť násilia (6,11-13)

Zvieratá:

- príkaz vziať pár z čistých i nečistých zvierat (6,19-20)
- sedem párov čistých a jeden nečistých zvierat (7,2-3)

Dĺžka potopy:

- 40 dní a nocí (7,4.12)
- jeden rok (7,6.11; 8,13.14)

Povaha potopy

- veľký lejak (7,12; 8,2b)
- kozmická smršť spustená otvorením prameňov hlbín a nebeských priepustov (7,11; 8,2b)

Opustenie archy

- po vypustení vtákov (8,6-12)
- na Boží príkaz (8,15-17)

Prísľub neničiť zem potopou

- po obetovaní (8,21b-22)
- Po uzatvorení zmluvy (9,11)

Na základe týchto zdvojených informácií sa biblisti snažili rozdeliť text a zrekonštruovať dve pôvodné rozprávania, ktoré dali vznik výslednej forme. Všetky pokusy o identifikáciu pôvodných textov sú však neuspokojivé, pretože po rozdelení v každom z nich chýbajú niektoré podstatné informácie (príkaz stavať archu, rozkaz vstúpiť do lode, pristátie na vrchu a vystúpenie...). Súhrnne možno povedať, že súčasná biblická správa je literárne spracovanie, ktoré odráža ústne podania.

Štruktúra:

- Poverenie: úvod a príprava (6,9-7,5)
- Uskutočňovanie: potopa (7,6-8,19)
- Záver: stav po potope (8,20-9,19) = obeta – požehnanie – zmluva;

Koncentrická štruktúra

A genealogická glosa (Noemovi synovia)

B zem je skazená – každý tvor skazil svoju cestu

C pokyny pre Noema – jedlo, ktoré budú jesť

D vstup do korába

E potopa začína – koráb je zatvorený

F vody stúpajú
X klimax: všetko život na zemi zahynul, iba Noe so
 zvyškom sú zachránení;
 F vody klesajú
 E potopa končí – koráb je otvorený
 D výstup z korába
 C pokyny pre Noema – jedlo, ktoré budú jesť
 B Boh prisľúbil nezničiť zem – žiadneho tvora
 A genealogická glosa (Noemovi synovia)

Obrat v príbehu

7 dní čakania na potopu (7,4)
 7 dní čakania na potopu (7,10)
 40 dní potopy (7,17a)
 150 dní vládnutia vody (7,24)
 150 dní prešlo (8,3)
 40 dňové čakanie (8,6)
 7 dňové čakanie (8,10)
 7 dňové čakanie (8,12)

Chronológia a symbolika:

Noe vošiel do korába v 17. dni 2. mesiaca 600. roku jeho života (7,11) a potopa trvala do 27. dňa 2. mesiaca 601. roku (8,15). Podľa Hebrejského textu teda potopa trvá jeden lunárny rok a 10 dní. Grécky text zase stanovuje trvanie potopy na jeden rok. Desiat dní je rozdiel medzi lunárnym a solárnym rokom!

Potopa sa začína v prvý deň týždňa – v nedeľu (zosúladené na základe Biblického textu a Knihy Jubileí): ničiace vody sú v kontraste so stvorením v nedeľu. Žriedla pod vodou a nebeské priepusty sa otvoria a spoja oddelené chaotické vody, ktoré boli oddelené pri potope.

Potopa končí v piatok (8,2) uzatvorením priepustov: pripomína to šiesty záverečný deň stvorenia (1,24-31).

Noe vypúšťa holubicu a havrana v prvý deň týždňa (nie v sobotu). Noe predstavený ako veriaci žid, ktorý zachováva sobotu.

Po potope Noe začína siedme storočie svojho života (601. rok) s novým pretvoreným svetom, do ktorého vstúpil, aby uzavrel s Bohom zmluvu o záchrane sveta a ľudstva.

Historický pohľad na potopu:

Archeologickým dôkazom potopy by bolo, keby sa podarilo odkryť nánosové vrstvy datované do rovnakého obdobia, ktoré by pokrývali všetky kontinenty. Toto však archeológia nepotvrdila.

Takisto neboli dokázané teórie o páde meteoritu do oblasti Bermúd, ktorý spôsobil cunami a tie niekoľkokrát obehli zem, pričom zanikla aj Atlantída.

Takisto v hypotetickej rovine ostali aj diskusie o náleze korábu na vrchu Ararat.

Sľubnejším sa zdá chápať potopu v dimenziách vtedy známeho sveta (Blízky východ) a hľadať bahenné nánosy na celom blízkom východe. vykopávky na rôznych miestach v Izraeli a inde to takisto nepotvrdili (Jericho, ako aj vykopávky na judských a Efraimských pahorkoch neobsahujú nánosy).

Treba zohľadniť aj historickú geografiu a zmenu hraníc mora, ktoré v Perzskom zálive postupne ustupovalo (v Sumerskom období siahalo až po Bagdad).

Z hľadiska archeológie nie je možné dokázať historickosť potopy, ktorá by zaplavila celý svet, alebo aspoň celý blízky východ, ale v myslí ľudí mohli byť živé spomienky na opakované rozsiahle záplavy, ktorým boli často vystavované roviny Mezopotámie.

Komentár

6,9 Toto je Noemova história: Noe bol najspravodlivejší a najbezúhonnejší (= dokonalý) muž medzi svojimi súčasníkmi. Noe viedol bohumilý život

Rabínsky komentár: Noe je chválený, že si zachoval spravodlivosť medzi skazenými súčasníkmi; o koľko by bol spravodlivejší, keby žil medzi ľuďmi podobnými sebe! *Talmud*: Noe bol spravodlivý len v porovnaní so skazenými súčasníkmi. Keby žil za čias Abraháma, bol by v jeho tieni. Spravodlivý človek má byť preto posudzovaný podľa kritérií svojej doby. Noe sa neprihovára (ako Abrahám) za svojich súčasníkov. Rabíni pripojili tradíciu, kde Noe varuje ostatných pred katastrofou a volá k pokániu.

Noe je kvalifikovaný ako „spravodlivý muž“. Spravodlivosť sa chápe ako život podľa práva stanoveného Bohom v zákone (Tóre).

Dokonalosť je vlastnosť, ktorá je v Písme iba zriedkavo pripísaná ľuďom. Nie je to rituálna vhodnosť, ale morálna čistota: Abrahám „keď mal Abram deväťdesiatdeväť rokov, zjavil sa mu Pán a povedal mu: „Ja som všemohúci Boh, chodievaj predo mnou a buď dokonalý“ (17,1), Izrael „Buď dokonalý a bezúhonný pred Pánom, svojim Bohom!“ (Dt 18,13), Jób „...istý muž, menom Jób. Bol to muž dokonalý a statočný, bál sa Pána a chránil sa zlého“ (Job 1,1).

Patristický komeár: Noe sa zachoval čnostný uprostred mnohých hriešnikov. Je hodný obdivu, lebo pestuje čnosť v dave tých, ktorí ju odmietajú. Teda nielen našiel milosť pred Pánom, ale je aj pevný v predsavzatí slúžiť mu. (Ján Chryzostom)

Kráčanie s Bohom je symbolom pre život v zhode s Božou vôľou. Týmto sa Noe pripodobnil k Henochovi „A Henoch chodil s Bohom. Po Matuzalemovom narodení žil ešte tristo rokov a narodili sa mu synovia a dcéry...“²⁴ Henoch chodil s Bohom a nebolo ho, lebo Boh ho vzal“ (Gn 5,22.24).

6,10 Noemovi sa narodili traja synovia: Sem, Cham a Jafet

Noe a jeho pokolenie sú predkami nového ľudstva.

6,11 Zem však bola skazená pred Bohom, zem bola plná nerestí

Táto veta je v protiklade s konštatovaním o добрote stvorenia (Gn 1).

„Násilie“ v prorockých knihách znamená nerespektovanie Zákona, svojvoľné utláčanie, zneužívanie moci, neľudskosť, čo upiera človeku právo na človečenstvo Am 6,1-3 „Beda bezstarostným na Sione a bezpečným na vrchu Samárie, váženým prvého národa, ku ktorým prichádza Izraelov dom. ² Prejdite do Kalana a vidte, choďte odtiaľ do veľkého Ematu, potom zostúpte do filištínskeho Getu, či im je lepšie ako týmto kráľovstvám a či majú väčšie územie, než je vaše? ³ Oddaľujete zlý deň, ale trón násilia približujete.“ V knihe Genezis je to hriech ľudstva, keď – človek povstáva proti človeku; následkom je *skaza, zruinovanie, vyprázdnenie vzťahov medzi ľuďmi, i skazenie sveta*.

Rabínsky komentár: úpadok ľudského správania znamená, že skazenosť, nemravnosť a modloslužba sa konali v skrytosti, známe len Bohu. Neskôr sa zem zaplnila lúpežami a vraždami zjavenými všetkým ľuďom.

6,13 Tu povedal Boh Noemovi: "Predo mnou nastal koniec všetkému, čo má telo, lebo zem je preplnená ich neprávosťou a ja ich zničím aj so zemou"

Zem sa ľudským správaním premenila na chaos, ktorý je opakom poriadku, opísaného pri stvorení. Boh chce urobiť koniec aj tomuto neporiadku a zároveň chce zachrániť život, z ktorého môže vzísť nový začiatok.

„Koniec“ je prorocké slovo pre súdny výrok o treste: Ez 7,2 „Toto vraví Pán, Jahve, Izraelovej krajine: Koniec prichádza, prichádza koniec na štyri končiny krajiny.“ **Am 8,2** „I riekol: "Čo vidíš, Amos?" Odpovedal som: "Kôš ovocia." Pán mi povedal: "Príde koniec na môj ľud, Izrael, neprejdem viac popri ňom“. Až v neskorých prorockých textoch (Dan) je koniec použitý eschatologicky;

Patristický komentár: Augustín sa pýta, či Adam bol zavrhnutý pre svoj hriech, alebo pre chýbajúcu vieru. Nebolo to ani pre jednu z týchto skutočností, ale pre neposlušnosť. Kain bol zavrhnutý preto, že zabil brata. Teda aj svet bude zničený pre jeho zlobu a nie pre neveru;

6,14 Urob si koráb z cyprusového dreva, v korábe urob priehradu a znútra i zvonka ho vymaž smolou!

„Koráb“ je výraz, ktorý sa používa i na opis košíka, do ktorého bol vložený Mojžiš v Egypte: **Ex 2,3-5** „Dlhšie ho však skrývať nemohla, preto vzala papyrusový košík, vymazala ho asfaltom a smolou, vložila doň chlapca a položila ho do trstia na brehu Nílu. ⁴ Ale jeho sestra si stala obďaleč, aby zvedela, čo s ním bude. ⁵ Tu prišla k Nílu faraónova dcéra vykúpať sa. Kým jej sprievodkyne chodili semtam po brehu Nílu, ona zbadala medzi trstinou košík. Poslala svoju slúžku, aby ho priniesla.“

Rabínsky komentár: koráb mal byť voľne unášaný vodou bez plachiet a kormidla. Jeho osud bude závisieť jedine od Boha, tak ako aj záchrana dieťaťa Mojžiša. Obe schránky niesli na vode záchrancu sveta, či Izraela.

6,15 A postav ho takto: tristo lakt'ov bude jeho dĺžka, päťdesiat lakt'ov jeho šírka a tridsať lakt'ov jeho výška.

Opis korába je neúplný a dané údaje poskytujú hrubú predstavu obrovského štvorhranného domu so strechou a mnohými komôrkami (133,22 x 22,20 x 13,2m). Koráb sa mierami aj tvarom ponášal na svätostánok (Ex 26).

Patristický komentár: Hieronym vidí v rozmeroch symbol pokánia: 50 je číslo Dávidovho kajúceho žalmu (podľa číslovania v Septuaginte); 300 je symbol ukrižovania (grécke písmeno Tau má túto číselnú hodnotu) a 30 je číslo krstu Pána.

6,16 Na korábe sprav aj otvor na jeden lakeť, urob ho hore dookola! Aj dvere daj na bok korába a urob spodné, stredné a vrchné poschodie.

Tri poschodia korábu pripomínajú trojaký životný priestor pri stvorení sveta (voda, zem, vzduch).

Patristický komentár: koráb je alegória Cirkvi, ktorá získa spásu cez drevo kríža. Otvor predstavuje ranu, ktorou prebodli Ježišov bok. Cez tento otvor vstupujú tí, ktorí k nemu prichádzajú, pretože odtiaľ vyvierajú sviatosti, ktorými boli veriaci uvedení do tajomstiev spásy. Koráb postavený tabuľami štvorcovej formy symbolizuje život svätých, ktorý je stabilný z každej strany (Augustín).

6,17 Lebo ja privediem na zem vody potopy, aby som zničil každé telo, v ktorom je dych života pod nebom. Všetko, čo je na zemi, zahynie

Patristický komentár: Od začiatku Písmo svedčí, že voda očisťuje. V časoch Noema Boh zmyl hriechy sveta vodou potopy. (Ján Damascénsky);

6,18 S tebou však uzavriem zmluvu: do korába vojdeš ty i tvoji synovia, tvoja žena aj ženy tvojich synov s tebou

Týmito slovami sa naznačuje uzavretie zmluvy po potope (9,8-17). Hebrejský výraz pre zmluvu obsahuje najmä myšlienku povinnosti a záväznosti – „tvoriť puto“, „tvoriť zväzok“, ale môže mať aj charakter príkazu a zákona **Dt 4,13** „A teraz, Izrael, počúvaj prikázania a ustanovenia, ktoré ťa chcem naučiť konať, aby ste žili a dosiahli vlastníctvo krajiny, ktorú vám dá Pán, Boh vašich otcov“ **Iz 24,5** „A zem je sprznená od obyvateľov, veď prekročili zákony, zmenili právo, zrušili zmluvu večitú“.

6,19 A z každého druhu živočíchov vezmeš do korába po jednom páre, aby sa s tebou zachovali nažive, teda samca i samicu

Text nehovorí o mimoriadnych Noemových schopnostiach pri zhromažďovaní zvierat. Skôr sa zameriava na spoločný osud človeka a stvoreného živočíšstva. Tak ako pri stvorení človeka všetky živočíchy stoja vedľa seba, tak je tomu aj pri opise skazy zeme: skazenosť človeka má priamy dopad na osud ostatného živočíšneho sveta.

Rabínsky komentár: zvieratá prišli samy od seba, ale koráb prijal iba tie, ktoré nemali účasť na sexuálnej zvrátenosti. Palestínsky Talmud: zvieratá priviedli anjeli aj so zásobami potravy.

6,21-22 Ty však naber z každého jedla, čo sa jedáva, a vezmi so sebou! To bude tebe aj im za pokrm." 22 A Noe urobil všetko tak, ako mu prikázal urobiť Boh

Boží príkaz o jedle pripomína Boží zákaz jesť zo stromu – Boh sa neustále stará o ľudí. Noemova poslušnosť pripomína Mojžiša a Jozueho – verných Božích služobníkov. Konanie presne podľa prikázaní je správny postoj k Božiemu zákonu – Noe je predstavený ako veriaci žid.

7,1 Potom Pán povedal Noemovi: "Vojdi ty a celá tvoja rodina do korába, lebo som videl, že iba ty si spravodlivý pred mnou v tomto pokolení

Noeho spravodlivosť má byť dôvodom záchrany jeho a jeho najbližšej rodiny.

Patristický komentár: vstup do korábu znamená, že každý má vstúpiť do seba, do mysle, ktorá rozkazuje duši. Tam je spása, tam je kormidlo človeka, mimo neho je potopa a nebezpečenstvo. Ak budeme vo vnútri, aj vonku sme bezpeční, pretože ak myseľ rozhoduje za seba, správne sú jej myšlienky a skutky. Ak nerest' nemúti myseľ človeka, jeho myšlienky sú úprimné.

7,2 Zo všetkých čistých zvierat vezmi po sedem samcov a samíc, zo zvierat, čo sú nečisté, po dvoch, samca a samicu Aj z nebeského vtáctva vezmi po sedem samcov a samíc, aby sa zachovalo nažive semä na celej zemi

Príkaz zobrať po 7 párov nadobúda zmysel z pohľadu 8,20 (prinesenie obety). Rozpor v počte zvierat sa dá najlepšie vysvetliť na základe literárnej kritiky: biblické rozprávania je výsledkom spojenia dvoch samostatných prameňov.

7,4 Lebo už len sedem dní - a potom dám pršať na zem štyridsať dní a štyridsať nocí a vyhubím z povrchu zeme všetky bytosti, ktoré som urobil."

Symbolické číslo 40 znamená obdobie zmeny: nový začiatok, obrátenie, očistenie od hriechu (40 rokov na púšti; 40 dní skúmania zasľúbenej zeme; 40 dní Mojžiš na Sinaji; Ježiš na púšti; Ježiš sa zjavuje učeníkom). Štyridsať dní pri potope slúži na radikálnu očistu sveta, zmytie skazy násilia, príprava na nový začiatok.

7,7 I vošiel Noe a s ním aj jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov pred zátopou vody do korába

Patristický komentár: Kristus bol zobrazený v Noemovi podobne ako bol v korábe zobrazený celý svet. V korábe boli všetky typy zvierat, aby označovali všetky národy. Cirkev je zobrazená v Noemovi a jeho deťoch. Oni sa zachránili od potopy pre zásluhy dreva korábu, t.j. pre zásluhy kríža.

7,11 V šesťstom roku Noemovho života, v druhom mesiaci, na sedemnásty deň mesiaca vyvalili sa všetky pramene veľkej hĺbočiny a otvorili sa nebeské priepusty

Hlbina (1,2) je symbol chaotického, do tmy zahaleného priestoru (je to aj personifikovaná bohynia Tiamat z Babylonskej mytológie). Vody hlbiny sú negatívnym prvkom a symbolizujú ničiacu silu vody. Nimi sa navodzuje myšlienka vlády chaosu: **Iz 24,18** „kto unikne hlasu hrôzy, padne do jamy, kto vystúpi z jamy, chytí sa do osídla. Lebo sa roztvorila prietoky z výsosti a zatrasú sa základy zeme“.

Veľká potopa v podobnom význame sa spomína aj v súvislosti s príchodom Syna človeka **Lk 17,26-27** „Ako bolo za dní Noema, tak bude aj za dní Syna človeka. Ľudia jedli, pili, ženili sa a vydávali až do dňa, keď Noe vošiel do korába. Tu prišla potopa a zahubila všetkých“ Splynutie vody je opakom ich rozdelenia pri stvorení.

7,12 A pršalo na zem štyridsať dní a štyridsať nocí.

Rabínsky komentár: spočiatku šlo o mierny dážď, ktorý sa mohol premeniť na požehnanie, keby ľudia v poslednej chvíli robili pokánie. Až keď to odmietli, z dažďa sa stala ničivá záplava.

7,13 A práve v ten deň vošiel do korába Noe, jeho synovia: Sem, Cham a Jafet, jeho žena a ženy jeho synov s nimi.

„Práve v ten deň“ je výraz v textoch s tematikou naplnenia Božej záchrany (obriezka – Gn 17,23-26; Pascha – Ex 12; Mojžiš vystupuje na vrch – Dt 32; Pánova ruka nad Ezechielom – Ez 40,1). Noe s rodinou otvára reťaz slávnostných okamihov naplnenia prisľúbení pod podmienkou uposlúchnutia príkazov. Vstup do korába je sviatostná chvíľa, sviatok a procesia do svätej života.

7,14-16 Oni a všetky zvieratá podľa svojho druhu i všetky plazy, čo sa plazia po zemi, podľa svojho druhu a všetko vtáctvo podľa svojho druhu - všetky operence a okrídlenice - ¹⁵ vošli k Noemovi do korába po páre z každého tela, v ktorom bol dych života. ¹⁶ A čo vošlo, bol samec a samica z každého živočícha, ako mu prikázal Boh. A Pán zavrel Noema zvonku.

Na rozdiel od 6,19-20, tuná sú živočích vybrané, aby sa zachránili v korábe. Boh zatvárajúci dvere je naivná antropomorfná predstava.

Patristický komentár: ...aby sa Boh uistil o ich bezpečnosti a aby sa Noe neznepokojoval pri pohľade na katastrofu na zemi (Ján Chryzostom); aby sa znemožnil vstup tým, čo boli vonku (Efrém).

7,17 I nastala štyridsaťdenná potopa na zemi. Vody pribúdali a vyzdvihli koráb zo zeme do výšky.

Patristický komentár: 40 dní potopy je obraz pôstu a voda je prototyp krstu. Počas neho bola zloba hriešnikov zničená a poctivosť Noeho vyzdvihnutá. Krst je teda potopou pre hriešnika a zasvätením pre veriaceho. Vodou sa ničí zloba a zachraňuje poctivosť.

7,18-19 Vody veľmi stúpali a zaplavili všetko na zemskom povrchu, koráb však plával na vodách. ¹⁹ A vody vzrastali ďalej na zemi, takže zaliali všetky, aj vysoké vrchy, ktoré sú pod šírym nebom.

Mohutnenie vôd má sprostredkovať dojem vojenského víťazného ťaženia (Ex 17,11) – ohromná moc, ktorá si všetko podmaňuje.

Rabínsky komentár: opakovanie hebrejského slova *vel'mi*, *vel'mi* naznačuje mohutné vlnobitie. Niektorí dodávajú, že voda bola vriaca a jej sila vytrhávala stromy aj s koreňmi a zmietla domy.

7,20 Voda prevyšovala o pätnásť lakt'ov vrchy, ktoré pokrývala.

Patristický komentár: potopa zakryla celú zem a zastavila sa až pred bránami raja – len vrchol raja ostal nepokrytý vodou;

7,21-23 I zahynulo každé telo, ktoré sa pohybovalo na zemi: vtáctvo, dobytok, zver, plazy, čo sa plazia po zemi, aj všetci ľudia.²² Všetko, čo malo v nozdrách dych života, všetko, čo žilo na suchu, zomrelo.²³ Zahubil všetky bytosti, čo boli na zemi: ľudí aj dobytok, plazy i nebeské vtáctvo, a boli vyhubené zo zeme. Ostal iba Noe a to, čo bolo s ním v korábe.

Text ukazuje stúpajúce napätie pri opise, ale bez zbytočného dramatizovania. Zdôrazňuje sa prísnosť Božieho súdu, ale Noe je zachránený, ako človek, ktorý našiel milosť u Pána (6,8).

7,24 A vody ovládali zem ešte stopäťdesiat dní.

Zotrvanie vody 150 dní zodpovedá 150 dňom jej ustupovania.

Záverečná modlitba

Bože, Duchu Svätý, ďakujeme ti, že si nás viedol pri čítaní Svätého písma. Veríme, že Ježiš Kristus je pravda. Posilňuj nás v tejto viere. Veríme, že Ježiš Kristus je cesta. Pomôž nám zachovávať všetky jeho slová a nasledovať jeho príklad. Veríme, že Ježiš Kristus je život. Uč nás s úctou a láskou často prijímať sväté sviatosti na udržanie a zveľadenie Božieho života v nás. Panna Mária, nech na tvoj príhovor prijímame a v srdci zachovávame každé slovo, ktoré pochádza od Boha.